

นกนางแอ่น (Swallows)

นกนางแอ่นจัดอยู่ในประเภทสัตว์ปีกที่มีกระดูกสันหลัง ในประเทศไทย จะพบอยู่ประมาณ 12 สายพันธุ์ ที่เห็นเกาะสายไฟฟ้าเป็นฝูงใหญ่ หรือที่เห็นทำรังด้วยหญ้าหรือเศษวัสดุ อยู่กันเป็นกลุ่มใหญ่ๆ นกนางแอ่นสายพันธุ์นี้ ไม่ใช่ชนกนางแอ่นที่กินรังได้

นกแอ่นกินรัง (Swiftlets)

นกนางแอ่นที่กินรัง เราจะแยกเรียกเป็นนกแอ่นกินรัง (Swiftlets) จะไม่เรียกว่านกนางแอ่น (Swallows) ลักษณะที่แยกได้เด่นชัดที่สุดคือนกแอ่นจะมีนิ้วเท้า 3 นิ้ว ซี่ไปข้างหน้าหมด ไม่มีนิ้วเท้าหลังสำหรับยึดเกาะ จึงไม่สามารถเกาะสายไฟฟ้าหรือกิ่งไม้ได้เหมือนนกชนิดอื่น

นกแอ่นกินรังลักษณะทั่วไปและพฤติกรรม

- เป็นสัตว์สังคม ดำรงชีวิตแบบรวมหมู่ เป็นกลุ่มขนาดใหญ่ มีหัวหน้ากลุ่ม
- มีนิ้วเท้า 3 นิ้ว ซี่ไปข้างหน้าทั้งหมด ไม่สามารถเกาะสายไฟฟ้าหรือกิ่งไม้ได้เหมือนนกทั่วไป
- มีขนสีดำตลอดตัว
- หลังจากออกจากรังในตอนเช้า จะบินตลอดไม่เกาะที่ใด จนกว่าจะกลับถึงรัง
- หากินแมลงที่บินอยู่ในอากาศ
- บินด้วยความเร็วประมาณ 80 – 100 กม/ชม.
- ออกหากินและกลับเป็นเวลา แล้วแต่ฤดูกาลและท้องถิ่น เช่นออกตอน 05.30 น.กลับ 18.30 น.
- บินในที่มืดได้อย่างคล่องแคล่ว และแม่นยำจากการส่งเสียงสะท้อนนำทาง
- รักเดียวใจเดียว จะครองคู่กันไปตลอด
- เกาะคล้ายค้างคาว แต่เอาหัวขึ้น ค้างคาวห้อยหัวลง
-

อาหารของนกแอ่น

นกแอ่นจะบินโฉบเฉี่ยวกินอาหารซึ่งเป็นแมลงที่บินอยู่ในอากาศ เช่น มดที่มีปีก แมงเม่า แมงปอ ค้างคาวเข็ง มวน เพลี้ย ยุง แมลงวัน แมลงบนผิวน้ำ และแมลงตามพุ่มไม้

การขยายพันธุ์

หลังจากออกจากไข่ตัวเต็มวัยอายุประมาณ 8 เดือนสามารถผสมพันธุ์ได้ การผสมพันธุ์จะผสมพันธุ์กันในอากาศปีละประมาณ 3 ครั้ง (ถ้าอาหารและสิ่งแวดล้อมสมบูรณ์) เมื่อผสมพันธุ์แล้วจะรีบทำพันธุ์ทันทีออกไข่ครั้งละ 1-2 ฟอง กไข่และเลี้ยงลูกจนสามารถบินได้ประมาณ 70-90 วัน พ่อและแม่นกสร้างรังด้วยน้ำลายสีขาว ใช้เวลาสร้างรังประมาณ 30 วัน อัตราการรอดของลูกนกที่เกิดในถ้ำประมาณ 20% แต่อัตราการรอดของลูกนกที่อยู่ตามคอน โคนกประมาณ 65%

ศัตรูของนกแอ่น

นอกจากมนุษย์แล้วยังมีนกเค้าแมว งู ตุ๊กแก หนู เขี้ยวนกเขา แมลงสาบ และค้างคาวบางชนิด

ประโยชน์ของนกแอ่นกินรัง

รังสามารถนำมาปรุงเป็นอาหารได้ โดยสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยได้ทำการวิเคราะห์ส่วนผสมของรังนกแอ่น ประกอบด้วยน้ำประมาณ 5% โปรตีนประมาณ 61% คาร์โบไฮเดรต 33.07% แคลเซียม 0.85% โปแตสเซียม 0.05% ฟอสฟอรัส 0.03% ซึ่งสารแต่ละชนิดมีคุณค่าทางโภชนาการที่ร่างกายมนุษย์ต้องการและจากการวิเคราะห์จากชาวต่างชาติพบว่าในสารประกอบรังนกมีคุณสมบัติเป็นตัวช่วยยั้ง **Haemagglutination** ซึ่งทำให้เกิดเชื้อไข้หวัดและไข้หวัดใหญ่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งรวมทั้งยังยับยั้งการติดเชื้อได้อีกหลายชนิด

ประโยชน์ของการสร้างบ้านรังนก

- เกิดการสร้างงานขึ้นในท้องถิ่น
- เกิดเงินทุนหมุนเวียน
- อนุรักษ์นกแอ่นไม่ให้สูญพันธุ์ หรือ อพยพหนีไปจากท้องถิ่น
- เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นแหล่งอาหารนก
- ไทยส่งออกรังนกเป็นอันดับ 2 รองจากอินโดนีเซีย

สนับสนุนข้อมูลโดย
ชมรมอนุรักษ์นกแอ่นอำเภอแกลง